

ÉVKÖNYV 1989

Szerkesztette: BABCSÁN GÁBOR

B E V E Z E T É S

Szaksztályunk irodalmi tevékenységének újabb periodusa zárult és remélhetőleg kezdődik ezzel az évkönyvvel. A legutóbbi fellendülés két évkönyvet hozott. Most is megvan a lehetőség, hogy gyors egymásutánban jelenjen meg a 89. és a 90-es.

Hurrá, olvassuk, nagyszerű sikerek, kalandos kísérletek: ezt kínálja ez a kis könyvecske.

Szükség van a lelkesedésre. Változnak az idők, és az átalakulások nem látszanak kedvezni a miénkhez hasonló közösségek számára. Izmosodnak az egyéni kezdeményezések, erősödnek a széthúzó, enervált közösségek. Egy, vagy akár két csepp lelkesedést ennek az évkönyvnek az elolvasása is adhat.

Jó szórakozást az olvasáshoz. És tartsuk meg jó emlékezetünkben a 89-es évet, van miért.

HOFI

Tartalomjegyzék

B E V E Z E T É S

Az FTSK Excelsior Hegymászó Szakosztály tagnévsora 1989	1
KRÓNKA 1989	5
A KEDAR DOME KELETI FALÁNAK ELSŐ ÁTMÁSZÁSA	11
VIZIT A VÖLGYBEN	21
A TIENSAN HEGYEIBEN	31
Az HOUTE Route: az FTSK /egyik/ kedvenc túrautvonala	35
UTÓPIA DIREKT	41
A legnehezebbek....	45
Így másztok Ti....	49
Az FTSK Ka-land utazási iroda ajánlatai '91	53

**Az FTSK Excelsior
Hegymászó Szakosztály
tagnévsora 1989**

(pártoló tagság)

Babcsán Gábor
Balaton Zoltán
Bangó Zoltán
Berecz Gábor
Bertalan Szabolcs
Borosnyai Balázs
Borszéki Ferenc
Csányi Károly
Csontos István
Dékány Péter
dr. Kádas Sándor
dr. Tatár Tamás
dr.Hoffmann György
dr.Koncz Katalin
dr.Krafft Walter
dr.Nógrády Mihály
dr.Szirányi Tamás
Ecsédi István
Elscholtz Gábor
Faragó Anna
Fecső Zsolt
Fiser András

Fölker Tibor
Gál János
Gráfel Károly
Hargitai Szabolcs
Hámori István
Hévárt Antal
I.Besenyei György
I.Magárusz Noémi
I.Nagy Bálint
I.Pálffy István
I.Veres Gábor
I.Zsiga Gábor
Jánosi Cecília
Józsa Zoltán
Juhász Árpád
Kala Tibor
Kalácska Mihály
Kangyal András
Kátai Róbert
Kiszely György
Klotz Róbert
Kocsis Károly
Komjáti Ferenc
Koncz Ákos
Kotanichné Kollár Magda
Krafft Andrea
Krafftné Szörényi Julia
Krizsán György
Laborczvölgyi Gábor

Lázár István
Leél-Össy Szabolcs
Leél-Össy Szabolcsné
Litauszky István
Magdolnai Mihály
Makai Erzsébert
Marton András
Marton Anna
Marton Gergely
Mészáros Csaba
Mészáros Zoltán
Mitsányi Zoltán
Monostori András
Nagy András
Nagy József
Nagy Sándor III.
Nagy Sándor I.
Nádasdi Oszkár
Oravetz Imre
Ozsváth Attila
Pajor István
Pető Lászlóné
Petrekovics Zsolt
Ravadits Kornél
Rácz József
Rácz Zsolt
Salamon Endre
Simonics Péter
Singer János

Spilák Lajos
Sücs Jenő
Szendrő Szabolcs
Szikszay Attila
Szolnoki József
Szolnokiné Tulai Enikő
Takács Gyuláné
Takács Sándor
Toldi György
Trellyay Sándor
Tüdős Tibor
Ujvári Lajos
Urbanics Áron
Ürge László
Vanicsek László
Vanicsekné Kiss Anikó
Varga Zoltán
Vargyai József
Váradí Andor
Versényi Attila
Véghseő Péter
Vértesi Judit
Vida Katalin
Wittmayer Gábor
Zsidi Krisztina

KRÓNKA 1989

Válogatott cífraságok.....

HIMALÁJA

**Kedar Dome K-I fal, első megmászás VII,
A2, 65°, 1300m**

Ozsváth Attila, Szendrő Szabolcs, Krafft
Walter, Berecz Gábor, Babcsán Gábor,
Singer János

1989. 09-11.

TIENSAN

Han Tengri (6994) normál út

Klotz Róbert,

89. 07.08 -08-13.

PAMIR

P. Korzsenyerszkaja (7105) Cejtina-út

Vanicsek László,

89.07.04 - 08.02.

KAUKÁZUS

Cseget Kara É-i pillér, 4 a. Elbrusz (5640)

Tatár Tamás, Petró Zoltán,

89. 07.21-08.13.

ANGLIA

Slate Vivian, Manic Strain (X)

Cser Zoltán

KORZIKA

Capo di Tofonatu ÉNY-i fal V⁺

Vanicsek László, F. Moon

DACHSTEIN

Nieder Füllspitz K-i pillér, VI A2,

Hévárt Antal, Ürge László, Nagy Attila

VAL DIMELLO

Asteroidi, VII ⁺

Varga Zoltán, Takács Sándor

ARCO

Zanzarai. Labrador VIII

Singer János, Babcsán Gábor

KENYA

M Kenya, Nelion (IV)

Mészáros Csaba, Elscholtz Gábor, Koncz
Ákos, Krizsán György, Gráfel Károly,
Simonits Péter, Nagy Attila,

89. 01.

Kilimandzsáró, normál út

Mészáros Csaba, Elscholtz Gábor, Koncz
Ákos, Simonics Péter, Nagy Attila, Krizsán
György

YOSEMITE

Half Dome, Regular út 5-10, A2

Rácz Zsolt, Kiszely György, Szikszay Attila

El Capitan, Salathe, 5-10, A2

Kiszely György, Szikszay Attila

El Capitan, Triple direkt, 5-10, A3

Rácz Zsolt, Tivadar Tamás

SKÓCIA

Twisting Gully, VI, Waterfal Gully,V,

Icefall, VI, Orion Face Direkt,

Krafft Walter, Ozsváth Attila, Kiszely György

89. 02.25 - 03.12.

MAGAS TÁTRA

Katalin-platni,Pochily N⁺A2

Rácz Zsolt, Kovács István,

89. 02.09

Jávorcsúcs É-i fal, Sadekút, V

Ozsváth Attila, Krafft Walter, Babcsán Gábor, Szendrő Szabolcs,

89.01.27-28

Késmárki D-i, Spítátsky, VIA2

RácZ Zsolt, Szikszay Attila

Késmárki D-i, Smid, VI⁺ A4,

RácZ Zsolt, Kiszely György, Szikszay Attila

HOMOKKŐ

Kleine Halben, Sportplatz, Xa

Babcsán Gábor

Grosser Wehlturm, Direkt Superlative, IXc,

Babcsán Gábor

Eule, Fata Morgana, Xa, Langer Israel, IXc,

Singer János

HOHEWAND

Nobody, X⁻

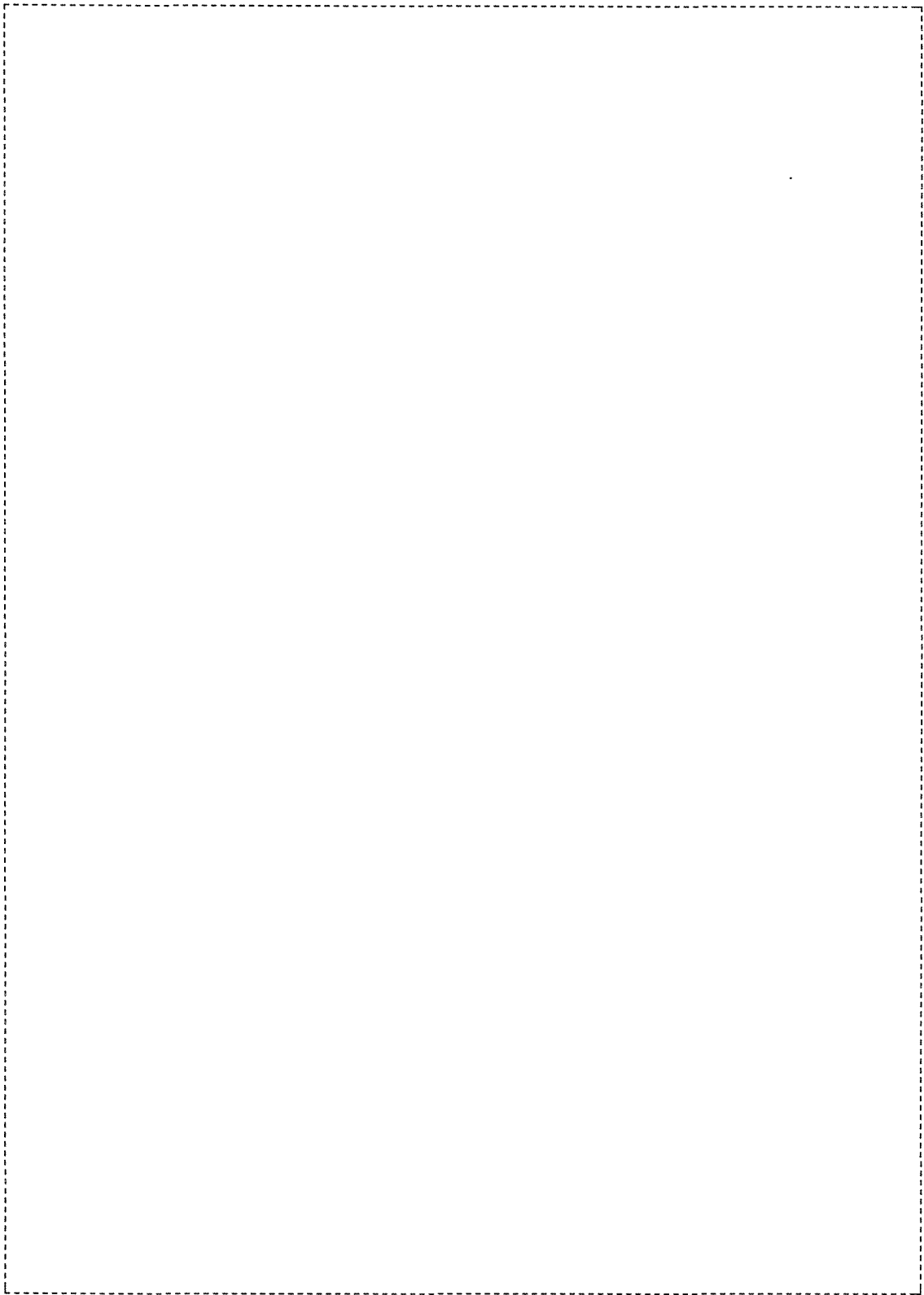
Cser Zoltán

MAGYARORSZÁG

Kecskehegy, Utópia direkt, X
Cser Zoltán

Fehérkő, Umma-Gumma, IX⁺-X⁻
Ravadits Kornél

Ezüsthegy, Gyikvér, X⁻
Ravadits Kornél

A KEDAR DOME KELETI FALÁNAK ELSŐ ÁTMÁSZÁSA

A Búcsú pillanatalnak nyomasztó érzését csak néhány "majdnem baleset" szituáció okozta feszültség tudta felülmúlni. Expedíciónk készülődését mértéktartó, de kitüntetett figyelemmel kísérték a klubon belül és kívül egyaránt. Amíg csak beszélgettünk a célról, addig elismerő bólintások és megjegyzések nyugtázták ter-
vünket, mondván jó-jó, ha kínlódni akartok, akkor csak menjetek. Amikor azonban egy fénykép is előkerült az igazán lenyűgöző, de valóban hatalmas sziklafalról, bizony akadtak akik óvatosságra intve komolyan kezdtek féltetni minket. Himalája statisztikánk - bár sikeresnek számító expedíciónk valamit javított a helyzeten - túlzott büszkeségre nem adhatott okot, ezért jogosnak tűntek a fenntartások (Az eddigi 4 Himalája expedíción résztvevő 28 személyt alapul véve a halál-
zási arány több, mint 10 %.)

Ennek az expedíciónak a terve már 1983-ban az első magyar Himalája túra során kezdett kibontakozni. Eredetileg azt gondoltam, hogy a keleti fal megmászá-
sának ötletét a közelmúltban még létező és főleg fiatal hegymászókat tömörítő "élgárda" előtt kell mint mézes-
madzagot elhúzni. Akkor azonban senki nem harapott rá, 1989-ben amikor ismét felszínre került a terv, az akkori élgárdának több meghatározó tagja is csatlakozott, és számomra ez a valóra vált vágy jelentőségét növel-
te.

Szeptember 15-én délután szűk baráti és csalá-
dai kör van velünk a repülőtéren, mintha csak azok ér-
zékenyülnének el, akik itthon maradnak. Az érzések,
amik bennünk kavarnak újra és újra azt a civil kör-
nyezetünkben öröké ágaskodó "MIÉRT" bástyát akar-

ják ledönteni, de Ismét hasztalan. Tisztában vagyunk vele, hogy valóban nehezet vállalunk önként, telve bizonytalansággal, ugyanakkor hajtva a kíváncsiságtól, várva az önmagunkba vetett hit megerősítését. Repülés közben már tökéletesen a feladat vonzásában vagyunk.

A Magyar Hegymászó Klub elnöke, dr.Nagy Sándor - mint sportunk hihetetlen energiával és lenyűgöző profizmussal utazó és szervező követe - hogy-hogy nem éppen azon a gépen utazik egy Alma Ata-i megbeszélésre (majd onnan tovább ki tudja pontosan hová?) amellyikkel expedíciónk is repül. A 350 kg-nyi túlsúlyunk utaztatásában nélkülözhetetlen segítséget nyújtott, ezuton is köszönet érte.

Uj Delhi párás melegét idézi még minden gondolatom, a város hihetetlen forgatagának képe, a válogatás nélkül ránk zúduló élmények eleinte mindig nehezen emészthetők. Néhány napnak kell eltelnie, hogy európai utazóként felvegyük Ázsia ritmusát, megbarátkozunk a szokatlannál szokatlanabb ételekkel, illatokkal, szokásokkal és emberekkel. India csodálatos a maga hihetetlen szegénységével, egyszerűségével és fantasztikus tájaival együtt. Nem tudok nem visszavágyni.

Az I.M.F. (Indiai Hegymászó Alapítvány rövidítése) erődítményszerű épületében találkoztunk először összekötő tisztünkkel, aki mindössze 21 éves volt és Chandar Sing Saywannak hívtak és akit mi nemes egyszerűséggel Sándornak kereszteltünk. Az ő feladata lett volna expedíciónk segítése, és az utazás, vásárlás és teherhordó bérlés során felmerülő nehézségek megoldása. Sajnos Sándorunk nem állt a helyzet magaslatán, kevés volt a tapasztalata, mi lettünk az elsők, akikkel mint összekötőtiszttel összehozta a sors. Bár sziklamászó instruktorként kereste kenyerét Delhiben, inkább gyámolításra szorult, mint hogy ő nyújtott volna nekünk segítséget. Jóindulatú, kedves fiú volt, aki imádta a he-

gyeket és így nem voltak közöttünk komoly nézeteltérések.

Engedélyünk a Kedar Dome (6831) keleti falának megmászására október 1-től 31-ig tartott. A korábban szerzett tapasztalatok és Dékány Pétertől (Satopanth Expedíció vezetőjétől) kapott információk sokat segítettek abban, hogy már szeptember 24-én Topavanban (4300 m) voltunk. Vállalkozásunk nem pusztán azért vállik ki az eddigi magyar Himalája mászások sorából, mert egy új útvonal bejárását tervezte, hanem azért is mert egy extrém nehézségű sziklafalat választott. Korábbi ázsiai expedícióink mindig egy normál út megmászásában merültek ki, az ilyen túrák sok-sok hótaposással járnak, és többnyire nélkülözik mindazt, ami a hegymászásban, pontosabban magában a mászásban izgalmas. A trükkös fellépéseket, a megmászhatatlannak tűnő táblákon való egyensúlyozást, az ékek és a szögek elhelyezésének mesterségét, a kézbentartott kockázat felejthetetlen érzését. Természetesen adnak mást, nem kevésbé izgalmas és érdekes élményeket, csak sport szempontból nem mindenkit elégtének ki.

Az expedíció tagjai: Babcsán Gábor, Berecz Gábor, Krafft Walter, Singer János és Ozsváth Attila (akik már a mászásban résztvettek), valamint Szörényi Julia, Juhász Árpád és Rozsnyai Aladár voltak. Nos mi hatan mászók egyöntetűen azért vállaltuk a túrát, mert ki akartuk próbálni magunkat a Himalájában, vajon meg tudjuk-e ismételni mindazt, amit az Alpokban, Yosemite-ben vagy máshol alacsonyabban véghezvitünk. Úgy gondolom, az igazi teljesítményeket a Himalájában is az egyre nehezebb megmászások fogják jelenteni. A 8000-resek csúcsainak elérése a normál utakat követve azoknak a legfőbb vágya, akik a bűvös határ fölé akarnak emelkedni, vagy ki akarják pipálni a noteszükből a következő nagy hegyet. Persze nem állítom, hogy ez könnyű feladat lenne minden esetben.

Szeptember 22. *Uttarkashiban* még kiegészítettük élelmiszerkészleteinket, megállapodtunk a Mount Support ügynökséggel a teherhordók számában és egyéb dolgokban, és este már Gangotriban hajtottuk álomra fejünket. Nekem minden ismerős volt, a szűk, meredek utcák és ösvények a házak között, a Baghirathi folyó hatalmas zuhatagjainak hangja, és még sok egyéb. Némi megnyugvást jelentett mindez az előttünk álló nehéz, és felettébb bizonytalan kimenetelű napok tükrében. A vacsoránál, amit egy sátorponyva alatt működő konyhában fogyasztottunk el, valaki a sötétből a nevemen szólított, majd válaszom után széles karimájú fekete kalapban egy angol hegymászó ült le az asztalunkhoz, kezében vaskos íratgyűjtőt tartva. Berrie Barrett volt, és mint később kiderült, ő annak az expedíciónak a vezetője, amelyik szeptemberben előttünk kísérelte meg a K-I falon. Nagyon megörültünk a friss híreknek, és mohón ittuk minden szavát -már amit pontosan megértettünk-, és kíváncsian kérdeztük tapasztalatairól. Hamarosan kiderült, hogy ő már harmadszor jár a falnál, és többet nem jön, elege lett, ami esélyeinket illeti, sok jóval nem bízathat, mondta, nehéz, hideg és órlási a fal. Ezzel bennünk újabb teret nyertek az amúgy is meglévő kételyek. Emellett sok hasznos információval szolgált a lavinák útvonaláról és a fal beszállásához szükséges gleccserkeresztezésről, sőt megtudtuk, hogy mintegy 500 m-nyi rögzített kötelet hagytak benn a 2. tábor alatti részen.

Másnap reggel teherhordóink kíséretében indulunk azon az ösvényen, amely 18 km után a szent Ganges forrásánál végződik és a sokezer zarándoknak köszönhetően kiválóan karbantartott. Bhujbashban 3800 m-en aludtunk egy turistaházban. A következő nap néhány óras gyaloglással értünk Tapovanba, a környék legforgalmasabb alaptáborába. 25-én érte az első komoly kudarc társaságunkat, bár 15 teherhordókkal mindannyian útrakeltünk, hogy eljussunk Sundarbanba (4700), az előretolt alaptáborba, rövid 500 m megtétele

után erős havazás kezdődött, és ez kényszerszünetre ítelt minket. Teherhordóink nyomban megszabadultak csomagjaiktól és villámgyorsan elillantak. Szitkozódva vertünk Idelglenes tábort, és vártuk az idő javulását. Nem sokkal dél után azonban mégis elindult a karaván, kedvünk hamar megjavult, mert kislütött a nap felettünk, és elemi erővel ragyogni kezdett Shiviling jégtől, hótól vakítóan szikrázó hegyes csúcsa. A nehézségek azonban csak látszólag hárultak el, ugyanis mindössze két teherhordó ért célba, a többiek utat tévesztve és fittyet hányva hegyeket is megmozgató kiabálásomra, a Kirtigleccser Tapovan felőli oldalán lepakoltak és mint akik jól végezték dolgukat, eltűntek. Múlt az idő, és tudtuk, hogy a következő napok akklimatizációs túráról helyett izzadva fogunk cipekedni. Négy napig Ingázunk a gleccseren, ami kellemes ugyan nem volt, de jelentős gyakorlati haszna hamar megmutatkozott. Mivel óvatosak voltunk, és 15-18 kg-nál csak ritkán vitünk többet, a rendszeres munka következtében a magassághoz való alkalmazkodás kínjait sosem éreztük olyan kínzóknak, mint korábbi túráink során. Mégis jó formában voltunk, amikor **október 1**-én felállítottuk az 1. tábort (4800) a Ganohim gleccseren, közvetlenül a fal alól előtörő jégfolyam tövében. Az események gyorsan peregtek, egyre-másra szállítottuk a felszerelést és az élelmiszert a falhoz, és amikor csak mód nyílt rá, távcsővel kémlítettük a Kedar Dome hatalmas háromszögalakú falát. Találgattuk lázasan, vajon megmászható-e az itthon elképzelt útvonal, miért nem jutottak fel előttünk mások, hiszen legkevesebb öt expedíció tett kísérletet.

Sokat vitatkoztunk a taktikán, végül a két-három fős csapat terve mellett döntöttünk, hogy folyamatossá tehesük az út kiépítését. Az alpesi stílust hamar elvetettük, túlzottnak ítélt kockázata miatt és maradtunk a rögzített kötelek használata mellett. Úgy gondoltuk, hogy míg az egyik csapat mászik és köteleket rögzít maga mögött, a másik lent pihen, és néhány naponként váltanak. Ez a módszer egészen a harmadik táborig be-

vált. Először János, Berci és én jutottunk szóhoz a falon, ezt azonban egy roppant kínos epizód késleltette. Az angolok által használt hóbarlangot, amely a mi 2. táborunk volt, minden felszerelésünkkel és egy rádiókkal együtt egy erős havazás tökéletesen eltemette. Mindhárman, mint az örült vakondok hólapáttal és jégcsákkal túrtuk a havat két és fél napon át. Ez több volt, mint kellemetlen, rettenetes volt ásás közben továbbgondolni helyzetünket: pénzt és fáradságot nem kímélve elutazunk a világ másik végére és egy hóbarlangba eltemetjük szinte minden értékünket, majd hazatérünk, mint akik jól végezték dolgukat. Ezek a gondolatok 20-30 m³ hó keserves kitermelése után apátiába süllyesztettek minket.

Október 8.-n délben a barlang megtalálásával az elkeseredettség hirtelen eufórikus örömbé csapott át, feltörő örömkialtások közben veregettük egymás vállát Bercivel és a könnyünk majd kicsordult. A következő napon csodálatos idő volt, hat kötélhosszt másztunk szilárd és szép sziklán, miután egy kellemetlen jeges szakaszon túljutottunk. Csuda jó érzés volt végre a meleg kövön mászócipőben mozogni, bár ez a rész nem volt nehéz, mégis elégtételt éreztünk a kicsit hosszúra nyúlt kezdeti megpróbáltatások után. Délután a nap eltűnésével hamar - 15C° alá süllyedt a hőmérséklet, sajnos délután 3-4 óra után már fagyásveszély nélkül nem lehetett nehéz szabadmászást igénylő terepen maradni. Ilyenkor visszaereszkedtünk az alattunk lévő táborhelyre éjszakázni. A következő napon János vezetett - előre eldöntöttük, ki melyik szakaszon mászik majd előre, nem akarván egymást megfosztani a felfedezés egyszeri örömétől - jóvoltából ujjabb öt élvezetes kötélhosszon lettünk túl, és így délutánra mögöttünk volt a fal első kulcshelye. (VII A)

Október 11-én átadtuk a helyet társainknak, és mi lementünk Sundarbanba pihenni. A rádiónk természetesen nem működött, mint ez sajnos a magyar expedíciónál már hagyománynak tekinthető, így ami-

kor néhány nap után visszatértünk az 1. táborba, fogalmunk sem volt, hogy a többiek meddig jutottak. A választ a távcső (60-szoros nagyítás) adta meg, amit Gábor hozott magával és a fal fürkészésére használtunk. A csillagászati eszköz egyébként többnyire éjszaka is munkában volt, mert gazdája gyakran hódolt másik kedves időtöltésének, és a csillagokat figyelte. A felső keskeny hófal alatt megpillantottam egy vékony fehér fonalat, ami azt igazolta, hogy Gábor és Szabolcs elérték a 3. tábor (5800) helyéül kiszemelt párkányt. Mint később kiderült hat gyönyörű kötélszálból álló mászókák (V-VII) mire célba értek, majd csalódottan vették tudomásul, hogy a párkány valójában egy üvegkeménységű 40-50° meredekségű jéglejtő, amibe egésznapos csákányozással is csak sovány ülőpárkányt lehet mélyíteni. Az igazi megpróbáltatás azonban a tábor felköltöztetése volt mindegyikünk számára. A zsákok felhúzása - természetesen a délutáni havazásoknak is köszönhetően - kétszer annyi energiánkat emésztette fel, mint reméltük.

Csoportunk legjobb felkészültségű tagja, János olyan vehemenciával húzta a valószínűtlenül súlyos zsákot, hogy a csuklója elrepedt. Két nap múlva fel kellett adnia a további küzdelmet, ami úgy érintett minket, mint amikor a repülőgépen bemondja a pilóta, hogy az egyik hajtómű leállt. A baj nem járt egyedül, kisebb fagyási és egészségügyi problémák miatt végül Szendrő Szabolccsal ketten maradtunk a 3. táborban. Előttünk volt még a fal 1/3-a és egy olyan kulcshely, amelynek megoldásáról nem voltak optimista elképzeléseink. Egyre rövidebbek lettek a napok is, reggel 7-kor éreztük az első melegítő napsugarakat, és 2-kor már vészesen hűlni kezdett a levegő. Még tartott bennünk a lelkesedés, amit a nem szűnő havazások és egyetlen főzőnk meghibásodása jelentősen csillapítani igyekezett. Az utóbbira szerencsére volt mentő ötlet, a palackból kiáramló lángnyelv fölé tartottuk az edényt, amíg olvadt a benne lévő hó. Fáradságos, szörnyen kormos és eredményes módja volt a főzésnek. A fal keleti tájolásának

következtében pedig a hó gyorsan leolvadt a szikláról.

Az első 3-4 hossz élvezetes szép mászás volt, bevágásokban és repedésekben követve, aztán egy 40 m-es impozáns sarok után (VI⁺ A2) egy tökéletesen sima függőleges tábla következett. Nem maradt más lehetőségünk a továbbjutásra, csak a fúrt szögek. Később elértünk egy ferde bevágást, ami kivezetett minket a meredek zónából. Cudar hideg és árnyékos, de viszonylag könnyen járható havas-jeges terep következett. Fellelegeztünk, és először fordult meg a fejünkben, hogy mi tényleg megmászhatjuk ezt a falat.

Október 20-a volt, már minden nélkülözhető kötélünket beépítettük (összesen 740 m), és még messze voltunk a céltól. Reggel hamar feljumaroztunk a fix kötelek végéhez és folytattuk a mászást. Még 6 hossz következett 50-60°-os havon és jégen, mire elértük a csúcserinc kezdetét. Úgy láttuk, még 100-150 m választ el minket a hósapkától, előttünk a szépen ívelő gerincet még sütötte a délutáni nap, kifejezetten meleg volt, és a didergés után nagyon élveztük helyzetünket. Szabolcs még hátizsákját is ezen a ponton hagyta, bízva a gyors rohamban, és a nem kevésbé gyors visszatérésben. Még 300 métert mászhattunk és este 6-ra értük el a fal tetejét. Senkinek nem kívánom, ami ezután következett.

A jóleső fáradtságot, az örömet és a meleget nagyon hamar felváltotta a vacogás. Nem volt más választásunk, mint a bivakolás, ugyanis sötétben a visszaereszkedés a mögöttünk mélybe vesző lankán, gerincen valószínűleg vagy egy még kényelmetlenebb éjszakához, vagy esetleg balesethez vezetett volna. A hőmérséklet -20°C lehetett. Két ferde kőlap között alakítottunk ki ülőhelyet. Sajnos sem hálózsákunk, sem főzőnk, sem élelmünk nem volt, így nem tudtunk enyhíteni kínjainkon. 11,5 órát vártuk a napot, és dideregtünk, dörzsöltük végtagjainkat, én énekeltem, Sza-

bolcs jógázott és örült, hogy neki csak az egyik lába fagyhat le.

Nehéz magyarázatot találni arra, hogy miért úsztuk meg komoly fagyások nélkül ezt az éjszakát. Reggel bizonytalan és remegő mozdulatokkal kezdtünk ereszkedni, de elégedettek voltunk. A Kedar Dome csúcsára idő és energia híján már nem mentünk fel, az még egy technikai nehézségek nélküli napot vett volna igénybe. Sikerült az, amire egymás között sem adtunk 50-60 %-nál több esélyt magunknak.

Október 24-én éjjel, miután Gábor és Berci a 2. táborból a maradék felszereléssel visszatértek Sundarbaba, elfogyasztottunk egy üveg pezsgőt, ennek a madárlátta italnak külön története van:

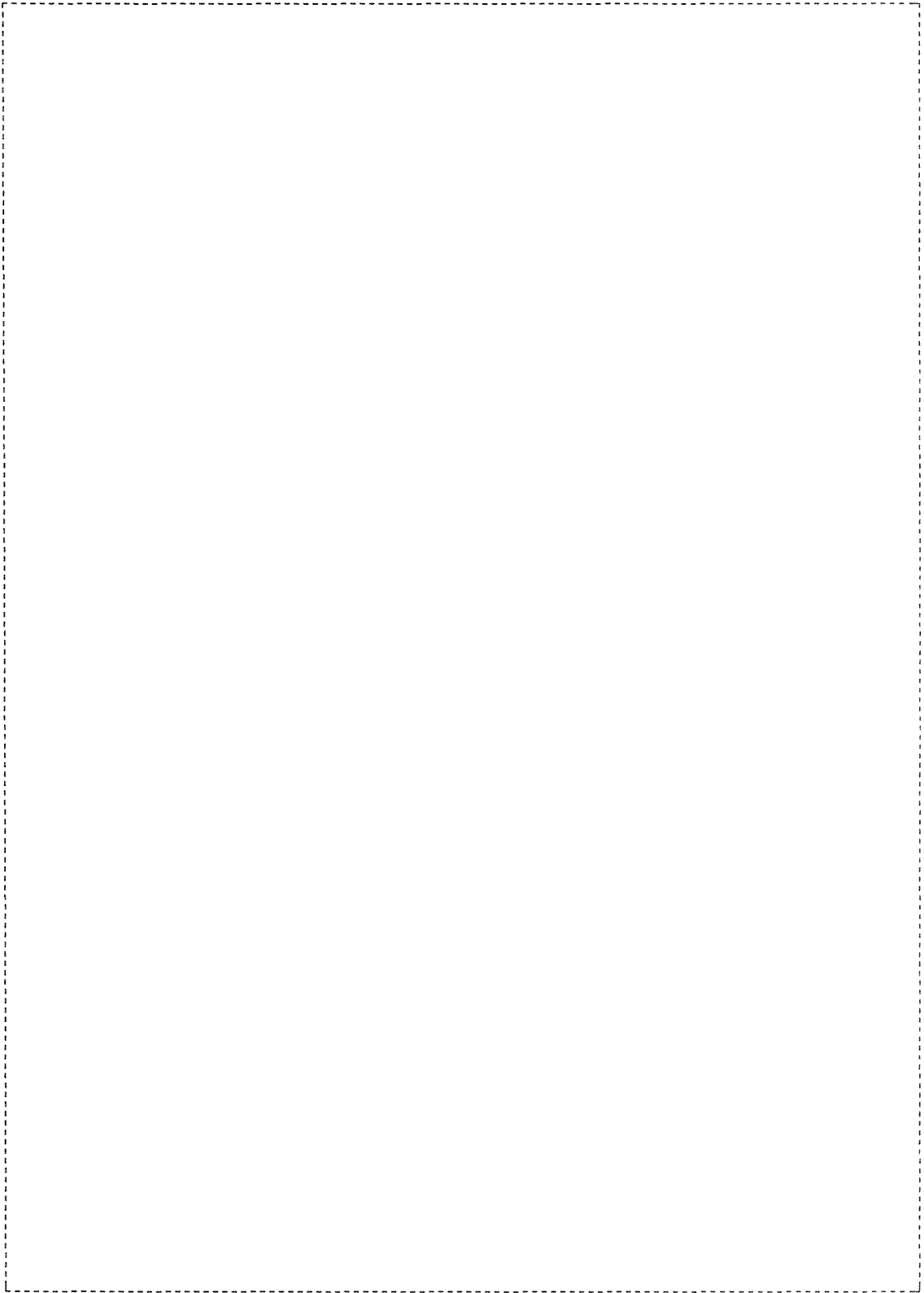
Még Budapesten a repültéren a beszállásra várakozva a nevemet hallom a hangosbeszélőből. Nem értve a hívás okát, összerögzelve megyek az "információ" felé, de amint megpillantom a pulton az üveg pezsgőt és egy halom svájci csokoládét, fülig érő szájjal kutatok emlékezetemben, vajon ki lehet a feladó. Néhány lépés után a pulthoz érve egy fecniről a következőket olvasom "dr. Hoffmann György ajándéka".

Hát ez lett az a bizonyos pezsgő. És még valamit; Igazi, önös érdekektől, felesleges perpatvaroktól mentes csapatmunka folyt a hegyen. Jól ismertük egymást korábbi túráinkról, azonosak voltak a motivációk és így jó hangulatban, barátokként dolgoztunk és váltunk el itthon, a hazaérkezést követően.

Részesel lehettünk egy eredményes és élménydús expedíciónak, ami tőlünk lett olyan, amilyen lett, köszönet érte egymásnak.

1990. január 7.

Ozsváth Attila

VIZIT A VÖLGYBEN

Na, erről Balázsék lemaradtak - állapítjuk meg tárgyilagosan.

Slosszolunk a Kapitány keleti fala alatt, jobbra-balra legendás trepnis utak vezetnek. Közvetlenül mellettünk copper head-sor kígyózik az égbe. Behúzott nyakkal lépkedünk a választott célunk, az **EAST BUTT-RESS** alá. Az első 80 méter elég erős, a kalauz szerint ezzel vége is a nehézségeknek. Néhány hosszú vörshangya bolyokon és könnyeb terepen gázolva azonban újabb felszökések állják utunkat. Az egyre durvábban tűző napsütés ellen frissen talált, kitűnő baseball sapka nyújt védelmet. Lassan fogynak a méterek, kissé gyorsabban a víz és magnézium. Az ijesztőnek tűnő, de nem túl nehéz tábla után ismét lazításabb terepre érünk, rövidesen elérjük a fal tetejét.

A lemenet egyszerű és gyors - dupla kötéllel. Mi viszont jobban szeretünk egy kötéllel mászni - és este tövisbokrokról ereszkedni. Cipők, fejlámpák jóval feljebb, a beszállásnál.

A Rocky Campground a mászások közötti szállásunk bejáratától jól látszik a **HALF DOME**. Pihenünk, pakolunk, immár négyen. Attila hirdetőtáblán talált magának partnert, az "ami" Tim személyében.

A beszálláshoz Rambo filmeket idéző pokol túrával lehet eljutni. Vízzel, mászó és bivakcuccal tömött zsákjaink bőven ütik a harminc kilót.

Délutáni napsütésben nézegetjük a falon elsőként mászott utat, a **REGULAR NORTHWEST FACE**-t. Késő délután még rögzítünk a fal alján néhány kötélhosszt, aztán relax.

Hajnalban kitűnő viszonyokra ébredünk. Attiláék az alpesi stílust választják, Matyival úgy döntünk - ké-

pességelink ismeretében - hogy számunkra bigwall az előnyösebb.

Jumározás után elkezdődik a kaland, lassan feloldódik a feszültség. Folyóiratok képein sokszor látott falszakaszok, repedések, kémények átmászása után elérjük a Big Sandy Leeges bivakot. Amíg komótosan berendezkedünk, a másik parti befordul a sarkon. Jócskán szürkül már, megmozdul bennem a kisördög, kiérnek, vagy ...

Ahogy szokott, most is megvirrad. Tenaya távoli hegyein, a Quarter Dome csupasz falain nyugtatjuk tekintetünket. Eszünk- iszunk, elvagyunk.

Az ábrándozást durván szakítja félbe a Hálístennek-párkány felől érkező trágár szavak özöne. Hálózsákomban teázás közben mérhetetlen kárörömmel idézem magamban *Galen Rovell* szavalt:..." *Néhány mászó úgy értelmezte a nevet, hogy bivakra alkalmas polcot jelent, de súlyosan csalódtak, mert a keskeny párkány a legszélesebb részein is mindössze 40 cm...*" Mi is megpakoljuk a disznót (húzózsákunk további neve...) és nekilódulunk, fel a Cikkcakk hosszain az Ellenző alá, alatta a Hálístennek párkányrendszeren hosszan balra el (kifelé lejtő keskeny szegélyen mentőfólia-foszlányok...). Rövid nittsor után még két ritkaságú kötélföld, és mintaszerű szegélyen a fal tetejére húzódkodhatunk. Egy-két fotó, aztán vidáman robogunk le a kábeles úton a nyeregig, majd tovább le, vagy 8 mérföldön keresztül a sátrainkhoz, ahol örömmel üdvözöljük időközben megérkezett müncheni rezidensünket, Tomot.

Újból átalakulnak a párosok. Matyi Attilával, Tamás velem válogatja a vasat és fémet. Mindkét társaság az EI CAPITAN nagy falra készül, Attiláék a legendás *Salathe* utat nézték ki, mi pedig a *Triple Direct* megmászását vettük tervbe. Mivel a Mammoth Ledge - íg azonos terepen nyomulunk, úgy döntünk, hogy addig csapatmunkában haladunk. Tamás és Matyi kezdenek. Az általuk kimászott hosszokon köteleket

rögzítenek, Attilával kettesben pedig a disznókat cibáljuk fel, majd csere. A nap fűszere két tizes esés, a kötél bírja, egyelőre én is. Este lesuhanunk, kényelmesen alszunk sátrainkban. Hajnalban coyotfalkák között megyünk a falhoz Attilával. Bár még csak éppen világosodik, már vannak előttünk, három "ami" mászó, tervük a Shield. Csomagjuk nincs, csak ki akarják mászni a fal alsó részét a Mammoth Ledge-ig. Majd másnap húznának, gondolják, ugyanott, úgy tudják, hogy onnan most a földig vannak ereszkedőkötelek. (A következő nap azonban majd ráébrednek, hogy a köteleket gazdáik késő este felhúzták maguk után). Rövid beszélgetés során kiderül, hogy a fal útjainak többségét már mászták.

A rögzített köteleken jumározva gyorsan elérjük a tegnapi utolsó standunkat. Klassz kövön, jó nehéz részekben kapaszkodunk. A kalauz szerinti A2-es nittsorból az alsó négy szegecs hiányzik, ellenben a helyükön lévő lyukakat némi kampózás ellenében megtekinthetjük. Elő a skyhookkal, elérem az első nittet. A hossz végén azonban megfeneklek, a nitt fején állva sem érem el a következő nittet. Gyors csere, Attila magasabb. Az az egy akasztás neki is jelentős küzdelmet igényelt. Szusszanás, végre repedésekhez érkeztünk, fölöttünk a Half Dollar. Nézzük az "ami"-kat, kitűnően másznak. Ahol mi szenvedtünk, ott lazán haladnak. Az utolsó nitt után azonban ők is elakadnak, félórás harc után váltanak, jön a colos. Hol a harmadik srác? kérdezzük. "...Bill lassú volt, visszaküldtük..." mondták. Mi egymásra nézünk, a 3.hosszban az 5.11b piaszt azért elég lazán lökte. Közben előreengedjük a sokkal gyorsabb kollégákat, még megtudom, hogy a mi utunk középső szakaszához mégiscsak kellenének azok a szögek, amit a kalauz írt.

"*Many-many pitons*" mondják, majd elporolnak. Seba, mi azért másszunk tovább, alant Matyi és Tom húzzák-vonják a disznókat. Még néhány kézreálló, nem túl nehéz repedés, és elérjük a nagy párkányrendszert. A vontató részleg megérkezéséig kicsit kifújuk magun-

kat Attilával, és szétválogatjuk az összekeveredett felszerelést.

Bár a mai bivakunk még közös lesz, ettől a ponttól kettéválik a két páros útja. Az est leszálaltáig még rögzítünk másfél hosszt. Attiláék útvonala a párkánytól ívben balratartó természetes kémény és repedésrendszeren keresztül vezet át a falon. A legendás SALATHE út az El Capitan nagy falának második útja. Több próbálkozás után Robbins, Pratt és Frost mászta 1961 szeptemberében. A természetes útvonalvezetésnek köszönhetően a standokon kívül csak 25 nittet kellett elhelyezni az előrehaladáshoz.

Ezt az utat mászta át szabadon Paul Piana és Todd Skinner 1986 őszén. A 36 napos küzdelem után X-ra értékelték az utat. A sikert többen úgy könyvelték el, hogy akkor ez nyilván egy könnyen mászható út. Az első klasszikus átmászók krónikájából azonban kimaradt, hogy a falat szinte teljesen kipucolták, a standokon kívül csak egy két kőzsa közties van a falban. A horror Hollow Flake kéményből is kiszedték a tendorokat, így most sok vállalkozás itt ér véget. Attiláék is egy ilyen elakadt partival találkoztak, akikkel ezután kölcsönösen segítették egymást. A német mászók néha átadtak olyan speciális cuccokat, amiből Matyiéknak nem volt, cserében kérték, hogy köteleiket rögzítsék ott, ahol nem szívesen másznának fel, ha nem muszáj.

Attila és Matyi még három, kemény mászással és vontatással élményekkel teli napot töltött a falban. Befejezésként még egy éjszakát a csúcson aludtak.

A **TRIPLE DIRECT** tulajdonképpen három út /Salathe, Muir, Nose/ keveréke. A nem érintkező részek között az összeköttetést Bridwell és Schmitz teremtette meg 1969-ben. A most előttünk álló rész a Muir Wallból kilenc hossz, javarészen trepnis mászás. A saját hibánk miatt erősen hiányos szögkészlet miatt elég lassan haladunk. Szerencsére a meleg mérsékeltőbb a beharangozottnál, csak dél körül van szaharai hőség. Délután elérjük a Grey Ledges Bivit, ahol sikeresen el-

plszmogjuk az időt. Még átlátunk Salatheba, ott sem kapkodnak. A leszálló éjben valaki (mint később kiderült, Attila) fejlámpával küzd. Mintha csak videóznánk, kényelmesen figyeljük a munkát, aztán felborulunk.

Korán kellett volna kelni. Már fél nyolc és még mindig fekszünk. Nehezen indul a nap, kissé nyomasztó az előttünk álló rész. három kötélhossz Inkább Idegmunka, a homogén repedésekben csak úgy jutok előre, hogy az alattam lévő szögeket vagy ékeket kell mindig továbbrakni. A hosszok végén már elég zavaró, hogy nincs bent köztes. Egy elvált lap után elérjük a nagy nit-tes traverzet, a végén hosszú Inga, utána végre ismét lehet klasszikusan mászni. Tovább tartunk jobbra, kissé könnyebb terepen, majd az utolsó A 1-es kötélhosszon mint az állat, átlógaszkodunk kézen. A Camp 4 bivi már foglalt, így alatta egy hosszal, háromcsillagos párká-nyon töltjük az estét. Reggel ismét ellustálkodjuk az időt. A Great Roof és Pancake Flake szakaszokon gyorsan átjutunk, utána gondok vannak. A tervezett bivakot mindenestre elérjük. Alul-fölül fejlámpák villognak. Csak most tudatosul, hogy amlóta a Nose szakaszon mászunk, megszűnt a nagyfal magány és annak számos előnye.

Másnap. Csak hat hossz van hátra , de kezdünk kifújni. A kaját jól elszámoltuk, vizünk azonban még van. Bemelegítésként kiadós extrém eséssel kezdek, jó lesz vigyázni. A csúcshellenző alatt forgalmi dugó van, a rozoga, trepnis nittosoron kizárt az előzés. A 31. stan-don öten piknikezünk, német srácokkal Altmühltalról fo-lyik az eszmecsere. Végre szabad a jelző, gyorsan fölszaggatom magam, jön Tom is, szolidaritásból hozza a németek kötelét, ne fagyoskodjanak.

Kiértünk. Elvileg most valami boldogságfélét kel-lene érezni, nekem azonban piszkosul korog a gyom-rom. Szerencsére valaki a kiszállásnál hagyott egy csomó kaját.

Együltő helyemben betolok három szardiniát több csomag fügeréssel. Aztán néhány stílszerű fotó, Half Dommal meg egyebek, majd lecsörtetünk a táborba.

Egy nap relax van elrendelve. Utána következő nap borult ég! Tomban rögtön felébred a Tátrában kialakult "dzsuva virtus", gyerünk mászni, ez csak reggeli pára.

Másszunk gyorsan valami könnyűt? A **MIDDLE CATHEDRAL EAST BUTTRESS** útja tényleg nem túl nehéz, csak egy hetes /vagy A1/ és két hatos hossz van benne, a többi limonádé.

Ennek megfelelően fűrtökben lógnak a partik a falban. Az előttünk haladók átérzik a biztosítás jelentőségét, féltő, hogy a gránithoz nővünk a dekkolás közben. A nyolcadik hosszban aztán elered az eső. Mindenki leereszkedik a dupla kötelekkel mi azonban inkább mászunk - jó szokásunkhoz híven kis falon egy kötél - úgysem tudnánk leereszkedni. A lejöveti kuloárban még úszóleckét veszünk.

Őt nap eső. Itt, Kaliforniában, nyáron. Minden vizes, romlik a hangulat, javul az étvágy és az elutazási kedv. Napi programunk kissé egysíkú, a könyvesbolt és a mászóshop megtekintése, evés, alvás. Mire az ég kiderül, csak Attila és én kezdjük meg a szárítkozást, a többiek már Utahban és Coloradóban.

Másnap megszemléljük a falakat. A népszerű utakban tucatszám lógaszkodnak - *mi ebből nem kérünk.*

Mivel mindenképpen szerettünk volna egy nagy-szabású trepnis utat mászni, a **LEANING TOWER** mellett döntöttünk. A beszálláshoz ugyanis nem lehet kocsival odahajtani, így remélhetőleg kevesen lesznek. Pakolás után elhúzzunk a torony alatti parkolóba, és aludni próbálnánk, ha a parkranger nem verne fel minket. A rosszéletű TANAP jut eszükbe, itt azonban karabély is van. Nem nyitunk vitát, viszont Chryslerrel hajtunk vissza a táborba.

Másnap konokul ismét elindulunk, ezúttal azonban a fal alatt alszunk.

A torony nyugati éle első ránézésre elég megdöbentő. A falat alsó harmadánál ferdén áthasítja egy keskeny párkány, ettől fölfelé minden áthajlik. Innen ered a név is: Dőlt Torony.

A kora délután a jól bevált fixálás program, Attila nyit. Kopasz, hegyes fenyőről kell egy nitstort elérnie, utána alatta meredezik a nyárs. A következő hosszban megtudom, mi is az a "bad bolts". Max. 4-6 mm átmérőjű nittek, fül csak minden harmadik-negyedikben, ráadásul egy szegecs hiányzik. A felső fokban állva addig dobálom a másik trepnit, amíg be nem akad a fiffi. /ilyen helyeken hosszabbító kart - telescop stick- szoktak használni a furkálás elkerülésére/

Standolás után visszaereszkedünk. Jó, hogy ki volt kötve az alsó kötél is, itt a fal min. 15-20 métert hajlik át.

Sokadik mászóreggelünk. Gyors jumározás után változatos, élvezetesen nehéz terepen haladunk. Egy skyhook-os szakasz után valószínűtlen bivakpárkányt találunk az "áthajlások forgatagában".

Még két hosszú tudunk aznap kimászni, és délután 3-kor meg kell állnunk. Most először érezzük igazán a híres Yosemite napsütést, eszméletlen hőség van. Fügőágyaink árnyékában pihegünk, a szikla legalább 60 fokos. A sivatagi kiképzés csak este 7 körül ér véget. Befészkelődünk a bivakba, ahol az alvást lehetetlenné tévő ultrahangokat kb. két köbméter denevér szolgáltatja.

Reggel a körletrend után első dolgunk lehajítani a disznót. Súrlódás nélkül laffan vagy 300 méterrel lejjebb. Ma sietnünk kell, ki kell érni a falból addig, amíg ide nem fordul a nap, és a csomag nagyon akadályozna minket. A vizet ugyanis most először elmértük, alig van két liter mára.

Halad is a dolog. Bár folyik a harc az Idővel, most nagyon élvezzük a mászást. A falban közel-távol nincs senki, a magunk ural lehetünk. Mire megjön a nap, éppen kiérünk. Igazi, hegyes sziklacsúcson állunk, szemben velünk az El Capitan, Innen teljes szélességében jól látható.

A tíz hosszás ereszkedés fárasztó, de örömmel tölt el, hogy nincs itt az a nagy böszme csomagunk. A tábor felé haladva már összeáll a kép a következő túráról: meg kellene mászni a NOSE utat.

Csehekkal együtt indulunk berakni a fix köteleket. Kissé össze is veszünk, másnap már külön mozgunk.

Vonzolás után előreengedjük a cseh srácokat. Homokkövesek lévén, a repedésekben igen gyorsan haladnak, a technikai szakaszokban, ingákban, trepnis részeken azonban lassúak. Ma azonban mi is mélyen alulmúlva önmagunkat, csak araszolgatunk, épphogy elérünk egy bivakot, a Dolt Towert. Ez az éjszakánk nyugtalanul telik. Érezzük, hogy a fal pszichés kulcsa már alattunk van, viszont csúnyán beborult, és éjjel a völgszél is megfordult.

Koral kelés után megtáltosodva haladunk. A rossz hírű Texas Flake nem akadály, a Boot Flakehoz is új nittek vezetnek. Míg életem eddigi legszebb hosszát mászom, lassan elered az eső. Attila gyorsan felér. Na, most mi lesz? Mire átérünk, a King Swing óriásingán, eláll. Majd megint elered, és ismét eláll. Most van dél. Ha így haladunk, még ma elérhetjük a Camp 5-öt, de ott nem kellene elázni.

Újabb zápor dönt helyettünk, a csehek már meg is kezdték az ereszkedést. Elindulunk - lefelé. Az első két rappel a Grace Rape út egy száz hatos nittjeiből, aztán hosszú ingával elérjük a Nose út atombiztos ereszkedő útját. Amikor 18 hosszal lejjebb toppan a talpunk, beköszönt az iszonyú.

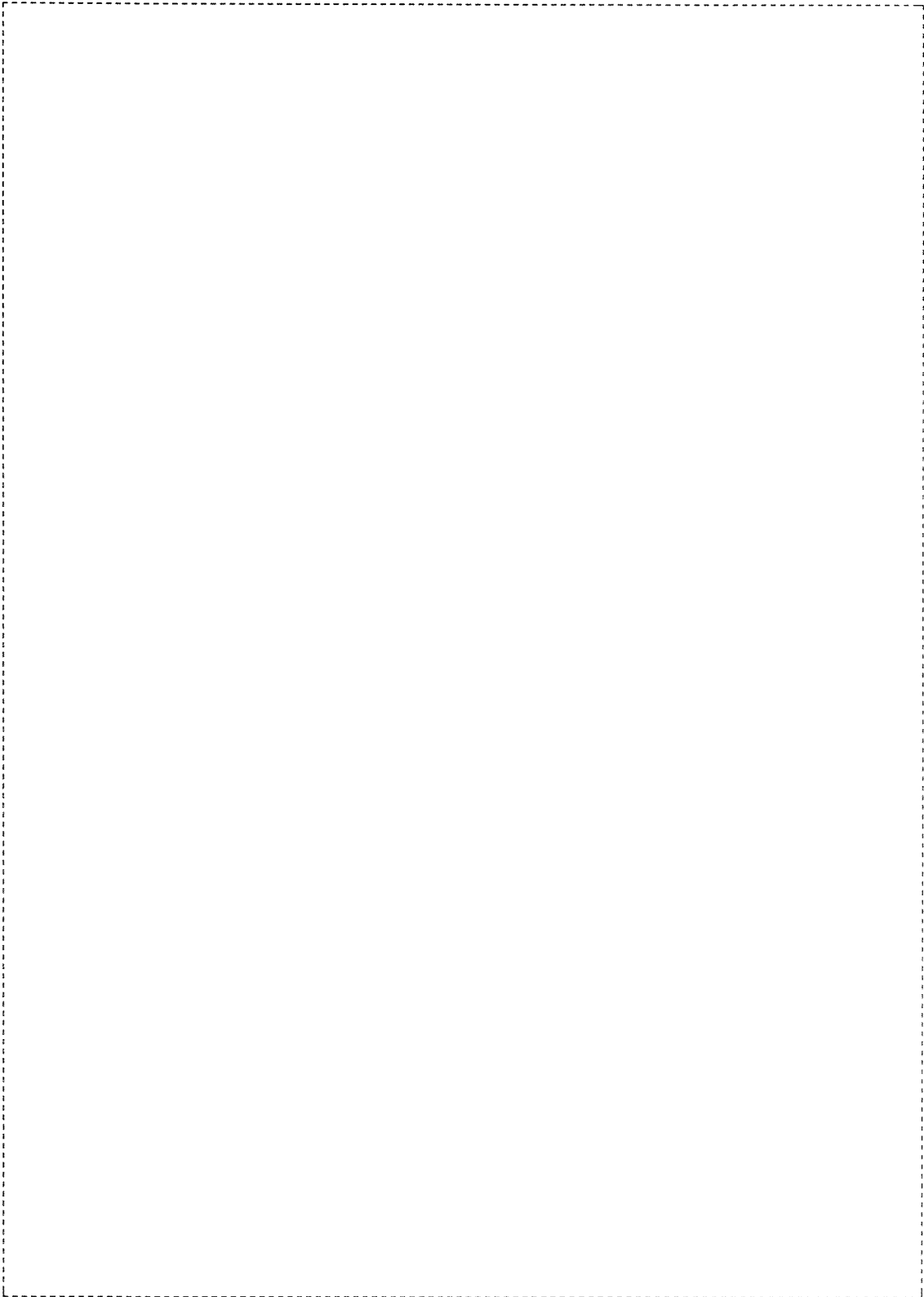
Ismét rossz idő periódus kezdődött, s mivel a rep-jegyünkön szereplő indulási dátum is vészesen közeli-
nek tűnt, mászóprogramot már nem terveztünk be.

A nagyszerű ingyenbusszal mégegyszer végigjár-
tuk a számtalanszor megtett útvonalat, nem felejtettünk
el benézni a mászóboltba sem, utoljára még végiggusz-
táltuk a számunkra megfizethetetlen cuccokat, ruhákat.

Aztán felcihelődtünk, amiről *Galen Rowell* így írt:

*"...A völgy végén menetrend szerinti buszra szálltunk,
nehéz csomagjainkkal, szagosan és porosan.
Elégedettek voltunk, mégis lehangoltak: kalandunk
végetért. És ez a furcsa érzés csak egy újabb kaland
kezdetekor fog eltűnni..."*

Berger

A TIENSAN HEGYEIBEN

'89 nyarán (július 14- augusztus 25) az FTSK színeiben résztvehettem az MHK által szervezett első magyar **Tien-San** expedícióban. *Balogh Géza. Straub József, Vörös László* és jómagam voltunk a vállalkozás résztvevői.

Moszkváig vonattal, onnét repülővel utaztunk Alma-Atáig. A reptéren a vendéglátó klub szervezője Jurij Golodov (1983-ban járt az Everesten!) várt minket. Innét a bolgár és a csehszlovák meghívottakkal együtt utaztunk 200 kilométert a Tien-San előhegyeihez, a helikopter bázisig. Egy napos várakozás után felszállítottak bennünket az Illnicsek és a Zjedocska gleccser találkozásánál épült alaptáborba, mely hajszáj híján négyezer méter magasan feküdt.

Az idő tiszta szép, így rögtön láthattuk mindkét célpontunkat: a 7439 m magas **Pik Pobedát** (Győzelem-csúcs) és a 6995 m magas **Han-Tengrit**. A magasság különböző mértékben, de láthatóan mindenkire hatott. A társaság érdeklődése a Győzelem-csúcsra irányult, bár a Han Tengri impozáns piramis formájával kisebb magassága ellenére is csábító ajánlat. Golodov azt javasolta, hogy először a "Han"-ra menjünk, majd így akklimatizálódva a Pobedára, ami állítólag a SZU legnehezebb hétézrese. Az elmúlt évben senki sem jutott fel a csúcsára. Eddig összesen már több, mint félszáz áldozata van a hegynek. De csapatunk hajthatatlan volt. A Zjedocska gleccseren tett akklimatizációs séták után elindultunk a Pobeda egyes tábor felé. Ebben az évben mi voltunk az első próbálkozók. Az út első harmada morénán, majd viszonylag könnyen járható jégen, és végül a gleccser erősen tagolt, hasadékokban bővelkedő részén át vezetett.

Az egyes tábor előtt kb. 1 km-rel kisebb tűzvész nyomaira bukkantunk. Később kiderült, hogy négy bol-

gár hegymászó állított ott két sátrat. Az egyik sátorban főzés közben felrobbant a Hush palack. Hárman megsérültek, és még aznap éjszaka lemenekültek az alaptáborba.

Másnap elromlott az idő, így a csapat egyik fele visszaindult az alaptáborba, a másik része pedig a felfelé vezető utat derítette fel. Kiderült, hogy meglehetősen sok fix kötelet kell elhelyeznünk a függőgleccseren a kettes táborig. Az idő még rosszabb lett, így teljes létszámban visszatértünk az alaptáborba.

A következő nap mosolygósabbra váltott az idő, így ismét felpakolva felmentünk az első táborig.

Másnap reggel - kissé késlekedve az indulással - csapat két részre szakadt. A gyorsabbak még feljutottak az erős napsütés előtt a függőgleccser jégfalán, míg a többiek visszafordultak a melegben hulldogáló jégtömbök elől. Néhány nap rossz idő következett. Az első szép nap estéjén teljes létszámban összejöttünk a kettes táborban, 5800 méteren. A rögtönzött értekezleten úgy döntöttünk, hogy egy útépítő és egy ellátó (serpázó) szakaszra oszlunk. Heves viták és sértődések után sem sikerült megállapodni, hogy ki melyik feladatot lássa el. Szerencsére az időromlás megoldotta a kérdést: mindenki lement az alaptáborba. Jelentős depót hagytunk a kettes és hármas táborban.

Az idő javulása után négyesben: *Cinóval, Mikivel és Mályi Józsiával* elindultunk a végső rohamra. Időközben az oroszok megelőzték minket, így "útépítésre" nem volt szükség. 5800 m-ig ismerős terep. Innét a négyes táborig sziklás, havas gerincen vezet az út. A fix kötelek egy része nem valami bizalomgerjesztő. Teljesen elcsigázva értünk a négyes táborba (6400 m). Az erős szél miatt megpróbáltunk hóbarlangot ásni, de sajnos a sziklák miatt ez csak kétszemélyesre sikerült.

Másnap kialvatlanul és akklimatizációs bajokkal küszködve visszamegyünk a kettes táborba. Csapatunk másik része ezen a napon érte el a hármas táborot. Éj-

szaka erősen havazni kezd, három napig alig-alig hagyja abba. Majd ismét tiszta, hideg idő. Indulunk fölfelé.

A többieket az 5800 m-en eltöltött napok annyira kimerítették fizikailag és idegileg, hogy feladták, és levonultak az alaptáborba.

Straub Józsi volt az egyetlen, aki csatlakozott hozzánk. Ismét feljutottunk 6400 m-re. Éjszaka a szél rettenetesen felerősödött. A szovjet meteorológusok szerint 180 km/óra sebességű volt. Reggelre kiderült, hogy Mályi Józsinak és nekem elfagyott a lábunk, Miki-nek pedig bevérzett a szeme. Kénytelenek voltunk feladni mi is. Borzalmas erejű szélben menekültünk le egy nap alatt az alaptáborig, útközben felszedve a táborokban depózott élelmiszert és felszerelést. Cinó és Straub Józsi fenn maradtak és várták a jószerencsét.

Az alaptáborban eltöltött néhány nap alatt visszanyertem a kondícióm, és mivel a másodfokú fagyásokat szenvedett lábam sem fájt, csatlakozni akartam a Han-Tengrire Induló társalmhoz. Ők ezt egyhangúan örülséggnek tartották. Végül mégis velük tarthattam. Gábor, Géza, János és én elindultunk a Han-Tengri egyes tábora felé.

Utunk az Inlcsek-gleccseren vezetett, jelentéktelen hasadékok között, jól járható terepen. Másnap korán indultunk a jó magasan lévő (5800m) kettes tábor felé. A Han-Tengri nyergéből lehúzódó függőgleccser hatalmas hasadékal ellenére különösebb meglepetést nem tartogatott. Estére az idő elromlott, így bevackoltuk magunkat a kettes tábornál lévő hóbarlangokba, amelyekből ötöt is kiástak az orosz instruktorok. A "Han" nagyon forgalmas hegy. Egy nap kényszerpihenő után korán reggel indultunk Jánossal a hármas tábor (6600) felé. Erősen fújt a szél, de úgy tűnt, jó lesz az idő. Az út szinte végig könnyű I-II/ sziklás terepen vezetett, és majdnem teljesen ki volt kötelezve. Bár ezek a kötelek helyenként elég megbízhatatlanoknak tűntek. Délután, amikor elértük a hármas tábort, erősen havazni kezdett. Géza és Gábor kb. 200 m-rel alattunk sátraz-

tak. A szeles éjszaka után tiszta, napos reggelre ébredtünk. Elindultunk a csúcsra. Továbbra is sziklás, "kikötelezett" út vezetett fölfelé, majd egy utolsó hólejtő. 12.20-kor magyarok először a Han-Tengri csúcsán! Nem sokat időzhettünk fenn, mert még aznap szerettünk volna lemenni a kettes táborba. Lejövetben találkoztunk Gáborral és Gézával, akik a visszafordulás mellett döntöttek. Rádióan értesültünk Cinó és Straub Józsi sorsáról: sikerült feljutniuk a Pobedára. Érdemes volt kitartaniuk.

Másnap estére értünk az alaptáborba. Ünnepeztük a csúcsra jutottakat. Néhány nap múlva helikopterrel, majd busszal visszamegyünk Alma-Atába. Vendéglátóink megmutatták a várost. Majd nagy eszem-iszom búcsúzóul, a másnap reggeli hazaindulás előtt.

*Érdemes lett volna megfogadni
Golodov tanácsát, talán
sikeresebb lett volna az
expediciónk, ha elsőnek a
Han-Tengrire megyünk.*

Klotz Róbert

Az HOUTE Route: az FTSK /egyik/ kedvenc túraútvonala

1. Az Haute Route és az FTSK

Az Alpok leghíresebb sítúraútvonala, az "Haute Route" mindig is az FTSK Excelsior dédelgetett túraterveivel közé tartozott. Még Krafft Walter ültette el bennem és néhányunkban a '70-es és '80-as évek fordulóján, pár elejtett, sejtelmes megjegyzésével a gondolatot és vágyat, hogy ezt nekünk is meg kellene csinálni. Én tettem is erre előkészületeket 1982-84 között. Már ekkor "igazi" sítúrafelszereléssel (túrakötés, síszörme) túráztam többfelé az Alpokban, s 1984 júniusának első napjaiban "megsíztem" a Monte Rosa Signalkuppe csúcsát (4554 m), ami az Haute Route egyik kiemelkedő fénypontja. Sajnos a sors úgy hozta, hogy szeretett klubom (melyben alapító tagságomra ma is büszke vagyok), az FTSK által 1985 áprilisában szervezett, Hoffmann György barátom vezette első magyar sívándortúrán mégsem tudtam résztvenni. De azóta igyekszem ezt a csorbát kiküszöbölni.

Igy 1988 áprilisában 10 fős FTSK csapat élén, két osztrák vezető kíséretében végigjártam az Haute Route déli, klasszikus variánsát 6 nap alatt. 1990 márciusában pedig egy kis, 5 fős csapatot kalauzoltam, most már profi hegyvezetők nélkül, s vezettem sikerre az északi variáns rövidített útvonalán, 4 nap alatt. Annyira megtetszett a dolog, hogy ekkor eldöntöttem, hogy - amennyire ezt időm és lehetőségeim engedik - ezután már minden tavasszal igyekszem az Haute Route valamelyik variánsát bejárni.

*Az HOUTE Route:
az FTSK legyiki/ kedvenc túrautvonala*

Remélem, tervem valóra váltásához fogok találni hegymászó-sítúrázó társakat is.

Csodálatos élmény ez a túra! Persze szerencse kell a jó időhöz (sokan 3-4-szer próbálkoznak vele, míg végül egyszer az időjárás engedi sikerre jutni a túrát),s úgy látszik, az FTSK Haute Route túráit Fortuna kegyeibe fogadta (3 próbálkozásból 3 gyönyörű túra). Most következzen még pár mondatnyi ismertetés az útvonalról, a történeti vonatkozásokról, s a túraidőpont megválasztásáról.

Az Haute Route a Mt.Blanc lábánál levő Argentire (Chamonix-t köti össze a svájci határ közelében, 3-4 ezres csúcsok, gerincek érintésével haladó útvonalon, a Matterhorn lábánál, Zermatt fölött elhaladva Saas Fee-vel.Hossza kb. 150 km, a legyőzendő szintkülönbség kb 10000 m. 1903-ban történt meg az első bejárása sível (illetve a teljes úté, Saas-Fee-ig 1910-ben). Azóta a Haute Route fogalomvá vált a francia, svájci és olasz Alpok vidékén, népszerűsége igen nagy. Így aztán a "földényben", április közepén sokszor túlsúfoltak is a menedékházak. Ezért is választottam 1990-ben tudatosan az "előszezonit", március 10 körüli időpontot. Ennek előnye még a zsúfoltság elkerülése mellett, hogy a hóviszonyok sízéshez (lesikláshoz) sokkal kellemesebbek,több a könnyű, porhó. Hátránya, hogy váratlan rossz idő esetén veszélyesebb (nehezebb a "lemenekülés", kisebb a segítség esélye másoktól). A jó idő esélye szerintem a korai időpontban ugyanakkora, mint egy hónappal később (aki az FTSK-val és velem jön, annak persze - mint az eddigi tapasztalatok is mutatják - az átlagnál jóval nagyobb!). Sok változata van a túrának, a két fő variáns az északi és a déli (klasszikus) útvonal. Az FTSK csapat 1985 áprilisában az északi , '88 áprilisában a déli, míg '90 márciusában az általam vezetett kis csapat ismét az északi útvonalat választotta.Ezúttal (1990-ben) rövidítettünk,csak Verbi-er-ből indultunk (nem volt francia vizumunk),s Zermattban befejeztük a túrát (kicsit fáradtak voltak a társaim).

2. 1990 évi Haute Route túránk legizgalmasabb napja

Diszkréten berreg a vekker. Meggyujtom a fejlámpát: hajnali 5 óra. A Dix menedékház (Cabana des Dix) konyhájában, kényelmes matracon töltöttem az éjszakát. A többiek fent vannak egy hálóteremben, de én, hálósák híján, inkább a jó meleg konyhában maradtam. Előző este a vacsoránál jól befűtöttünk fával a tűzhelybe. Egyedül voltunk a hatalmas házban, az "igazi" sítúrszezon még nem kezdődött meg. Sajátos volt a hangulat a lobogó tűz által othonossá varázsolt konyhában. Az ablakon át "vételeztük" a havat a leveshez és teához, s szórtuk bele a hatalmas alumíniumedényekbe, melyek 100-200 szomjas sítúrázó igényeit ki kell elégíteni a szezonban. Sasfészekként, impozánsan emelkedik ki ez a ház a Chellon gleccser platójából. Előző nap épp a rossz idő beálltára sikerült megpillantanunk, s így nem kellett iránytűvel és térképpel keresgelnünk (nyomok nem nagyon voltak). Szerecsére a rossz idő csak átmenetlnek bizonyult (ahogy ezt este, a rádió időjárásjelentése alapján már reméltük), csillagos ég fogad, ahogy kilépek az épületből. Gyorsan készülődöm, rendet rakok a konyhában, teát főzök, s felkeltem a többieket. Röviddel 6 előtt, még szürkületben el is indulunk.

A ház magaslatának oldallejtőjén leszünk, majd lassan világosodó hómezőn behavazott nyomokat vélünk találni, s ez megerősíti a térkép alapján már nagyjából "belőtt" irányt a Chellon gleccseren keresztül a Serpentine ezüstös gerince felé. Végig gleccseren "szórmézünk" felfelé, kb. 2800 m-ről 3400-ra ebben az elsőszakaszban. A táj, a kilátás egyre szebb, ahogy emelkedünk, a M. Blanc de Chellon, a Lurette és a Pleureur a legmarkánsabb csúcsok a közelben. A rövid pihenőknél a fényképezés mellett kis kalauzomat olvasgatva elmerengek azon, hogy milyen sítúrákat lehetne ezeken csinálni. Jancsi és Zoli egymást előzgetve

*Az HOUTE Route:
az FTSK legyik/ kedvenc túrautvonala*

követnek, majd Feri és Gyuri kicsit lemaradva jönnek. Egyelőre nem kötjük fel a kötelet, az útvonal biztonságosnak tűnik, gleccserhasadékok nem éktelenkednek közelünkben. Feljebb, ahogy meredekebbé válik a terep, már jobban figyelek a spaltnikra - legalábbis ahol sejtem őket, mert stabil hóréteg borítja a gleccsert - az útvonal megválasztásánál. Egyszer csak az engem kb. 20-30-m-re követő Zoli "spaltni" kiáltását hallom, s megfordulva látom, hogy egyik síjével kb. térdig beszakadt egy hasadékba, s bizonytalan közeljövőt illetően. Azt tanácsolom, ne mocorogjon, s egy kicsit várjon, míg kihúzom. Gyorsan felkötöm magamra a kötelet, a közelében jégcsákánnyal biztosítom magam, majd a sítotomat nyújtva neki, sikerül kihúznom. Ezután már másik három társunk is kötelet köt, s két partiban igyekszünk óvatosan tovább felfelé. Ezen a kis kalandon túl vagyunk a Serpentine gerincén. Csodálatos a kilátás! Még laposan süt anap, 9 óra lehet, nagyjából kelet felé haladunk. Bizonyára sokan ismerik azt az érzést, ami akkor fogja el a túrázót, amikor egy pár órás, árnyékban megtett emelkedő után kiért a napsütötte gerincre, s a látvány, a panoráma minden várakozást felülmúl. Sokszor megértem ezt, s mégis mindig meghatódom. Az ilyen alkalmak egyik legszebbike volt ez a mostani. A korábban is látott csúcsok mellett megpillantottuk az Arolla völgyet, s egy közbelső firnes gerinc mögött az impozáns Arolla csúcsot (Pigne d'Arolla, 3796m).

Tudtuk, ide kell feljutnunk, s innen lesz majd egy remek, 600 m-es leszésünk a Vignette házhoz. De előbb erre a firnes gerincre kell feljutnunk!

Eredetileg kis beszámolóban a "túránk legszebb napja" címet akartam használni, de rájöttem, szépségben nehéz a napok között igazságosan rangsorolni. Így került sor a "legizgalmasabb" jelzőre, mivel ezen a napon kellett a legtöbb váratlan nehézséggel megküzdünk.

Az előttünk levő firnrel borított gerinc majdnem elrontotta gyönyörűen induló napunkat. Illetve nem is a hegyet, hanem magunkat kell hibáztatnunk, felszerelésünk elégtelensége volt a fő probléma! Két túratársam frissen beszerzett orosz hágóvasának a bovdenes kötése letört az első használatnál. A térképen bejelölt átkelési hely ránézésre nagyon meredeknek tűnt ahhoz, hogy hágóvas nélkül megpróbálkozzunk vele. Így elmentünk a gerinc DNY-I végéig, de itt még rosszabb volt a helyzet: meredek terepen gelccserhasadékok, jeges letörések. Visszamentünk a térképen megadott átkelési hely körzetébe. Közelebről szerencsére kicsit szelídebb volt a dolog, látszott, ha valaki ki is csúszik ezen a lejtőn, valószínűleg kicsit összetöri magát, de a fékező, ellaposodó rész és a kövek hiánya miatt tregédia szerencsééére nem várható. Persze azért szeretttük volna a kis balesetet is elkerülni. Az egyik rossz hágóvasat sikerült valahogy megreparálni, s így csak Zolival volt probléma. Én elvállaltam (szerencsére jó kondícióban voltam, kicsit túravezetői szerepem is kötelezett erre), hogy a kritikus, meredek, jeges részt kétszer mászom át, leviszek Zolinak egy hágóvasat, mikor a többiek már fent vannak. A terv sikerült is, de sajnos elég sok időt veszítettünk. Egy párméteres szakaszon a firnpáncélt bizony vízjég borította, itt hágóvas nélkül nem nagyon lehetett volna átjutni. A jégcsákányt a kritikus helyen nem lehetett elszúrni, a jégcsavaros biztosítás talán ment volna, de ehelyett inkább lépcsőket igyekeztem vágni - ez gyorsabb volt, s az idő sürgetett- .

Rövid falatozás ("hivatalos" ebédre nem volt időnk) után egy hosszú menetelés következett a délutáni napsütésben az Arolla csúcs nyugati platóján. 5 óra körül értünk fel a csúcs alatti nyeregbe. Hátizsákjaink lerakása után "felrohantunk" a csúcsra. A kilátás lélegzetelállítóan szép volt. Sajnos nem tudtunk sokáig gyönyörködni benne, vagy többet pihenni, indulnunk kellett lefelé. Hosszú lesiklás következett, újabb kisebb kalanddal. Ugyanics kicsit bonyolult a Pigne d' Arolla és a Cabane des Vignettes közötti lesiklás vonalvezetése!

*Az HOUTE Route:
az FTSK legyik/ kedvenc túrautvonala*

Két variáns van, s a rövidebb, kényelmesebb változat megtalálásához nagy helyismeret, vagy egyértelmű, friss nyomok kellene. Mivel sajnos a kettő egyike sem állt rendelkezésünkre, így lesiklásunk a hosszabb, de egyszerűbben megtalálható változathoz vezetett. Eleinte egyszerű lejtőkön síztünk lefelé. A hó elég jó volt (most, március közepén sokkal jobb, mint két éve, április végén), bár a délutáni nap már kicsit elrontotta. Elveztük a lesiklást! Lejjebb órlási szérak-tornyok és gleccserhasadékok között kell keresgelnünk a helyes átmeneteket. Érdekes játék, élvezem annak ellenére, hogy már sötétedik, sletnünk kell. Szerencsére a teljes sötétedésre épp beérünk a Vignettes házhoz. Bár már a Dix házat is sasfészeknek neveztem, de az ehhez képest bizony csak fecskéfészek! Ez a fantasztikus elhelyezésű, a viszonyokhoz képest órlási, 3 emeletes (kb. 200 személyes) menedékház 3200 m-en van, egy sziklaszirten elhelyezve. Ebben a házban rajtunk kívül már volt néhány parti, de ők mind Arollából, direkt jöttek fel ide s nem a több napos Haute Route túra volt a céljuk. A házban bizony, este 8 és 9 között jólesett már leülni és vacsorát főzni. Kint a szél rázta az ablakokat, de az ég gyönyörű csillagos volt, mozgalmas, élményekben, kalandokban bővelkedő napunk után végre nyugovóra térhettünk.

Kádas Sándor

UTÓPIA DIREKT

avagy a masszív tizes

Dráma

Szereplők: enyhe megszállottság, szerencse, lustaság

Senkiben sem szeretnénk lerombolni az Illúziókat a 10-es "mitoszáról", de ez a fokozat ugyanolyan mint a többi, csak kicsivel közelebb áll az emberi teljesítőképesség határához. A fent említett szereplőkön kívül két hét mindennapos gyakorlás volt a főszereplő, a színjáték kulcsa.

Mint azt talán néhányan már tudják, az Utópiát először Babcsán Gábor hódította meg a mindnyájunk szívéhez legközelebb álló bányában, Kecskéhegyen. (Ha a szívéhez nem is, de lakhelyéhez biztosan.) Akkor Mónusz Tamás főművét IX⁺ - X⁻ nehézségűnek ítélte, és ezzel a toplista élére került. Az idő múlásával a lépések és fogások egy része önállósította magát, hála Ravadits Kornélnak, így alig eszméltünk, és az út már X⁻-os nehézségével csábította a pesti boulder legényeket. A fal így is megadta magát, maradt a direkt változat.

A tényársapkától szabadulva hatalmas motivációval próbáltam kitalálni az amortizálódott helyek új mozdulatait, majd begyakorolni őket. A régi változatot szinte minden este végigmásztam képzeletben, fekve, a világoskék vaságyon, rövidre nyírt hajjal.

Ezután következett a már fent említett tizennégy nap, amikor összekapcsoltuk a mozdulatokat, és végre sikerült beleesés nélkül (felsőbiztosítással - a szerk.) örömet okozni a kecskéhegyi közönségnek.

Angla Ide, vagy oda - úgy döntöttem, hogy inkább beteszek három nittet a rotpunkt kísérlethez. Rácz

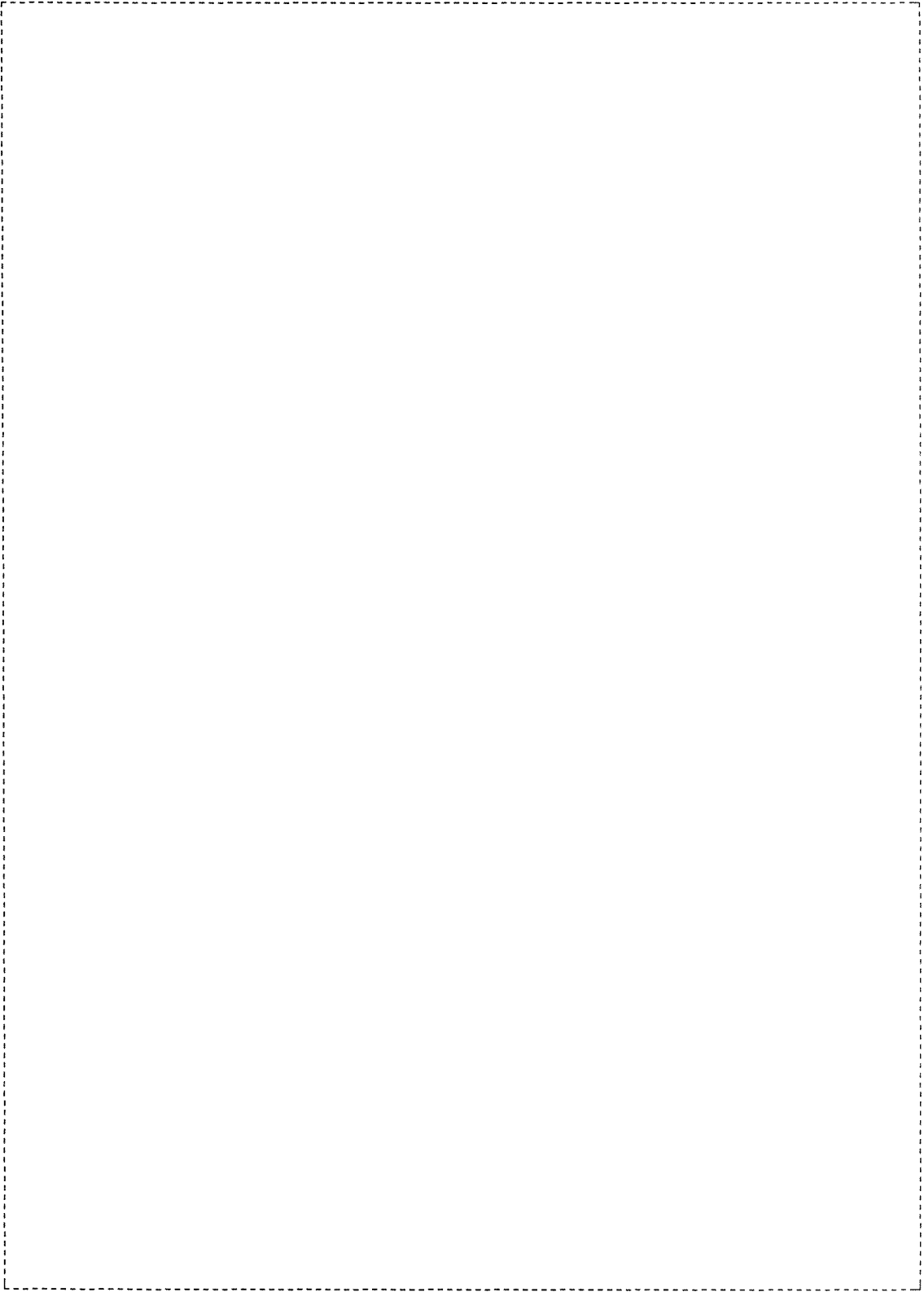
Zsolt fogadott velem, hogy 40 perc alatt nem leszek képeses egy ilyen kis alumínium darabot, mint a dubelt, a falba nyomni. Azonban nem lett igaza, mert egyáltalán nem sikerült egyetlen nittet sem befúrnom. Így lustaságból kifolyólag maradtak az eddig jól bevált 20 éves treppni-nittek. Bonyodalom. Romantikusan hangzik, de másnap egész délelőtt a mozdulatokra koncentráltam, hogy agyilag is felhergeljem magam a nagy kalandra, régi nittekkal megmászni az Utópiát. Ma már örülségnek tartom, de akkor nem láttam más kiutat mániám megoldására.

Délután nem tudva a világról, félbolondan, az önhergelés csúcán érkeztem a tett színhelyére, cipelve eddigi 10-es útjaimnál asszisztáló kabalámat, kishugomat. Ő jobban fél a biztosítástól, mint én a mászástól, hiszen én puhára esek. Az indulás előtt utoljára felnéztem az égre, várva az Isteni jelre, de néhány kerengő keselyűn kívül semmit sem láttam.

Az út IX⁺-os első felét kötél nélkül másztam, a pihenőhelynél tettem be az első olyan karabinert, ami legalább lelkileg biztonságot adott. Kis relaxálás után következett a direkt ugrása, sima ügy volt, aztán amitől a legjobban félttem, a legfelső kunszt. Nem olyan nehéz, mint az eddigiek, de eddig tartott az egész nap akkumulált energia. Az utolsó ugrás előtt, alattam félméterrel az alig két évtizedes kötélgyűrűvel betonkeménységűre durrant a kezem. Elfojtva a pánikot, inkább a harc és a túlélés mellett döntöttem. Az utolsó előtti fogásra is lendülni kell, ahol vagy beakad az ujjam, vagy kiszedem a gyűrűket a falból, akár egy zipzár. (És közelebről megnézem a földön heverő köveket.) Eddig a retardáció. Katarzisz: beakadt. Borzasztó boldogan kattintom kötelem a karabinerbe, aztán kifogyva az alliterációból, hugom leereszt, miközben mindketten totál leeresztünk. Megszűnt egy nagy cél. Üresség. Újabb örület keresés. Komédia ez vagy tragédia? - azt nem tudom, de mindenesetre nagy kaland volt.

(A nehézségben biztos vagyok, mert már Európa két sarkában /Anglia, Ausztria/ másztam X⁻ nehézségű utat, de az Utópia ezeknél jóval nehezebb, pszichésen is.)

Cser Zoltán

A legnehezebbek....

Mózes István legendáriuma a "Kentucky Home" IX⁻ öt hosszú éven át, 1987-ig tartotta elsőségét, mint a legnehezebb mászút hazánkban. Születésekor világra-szóló út lehetett volna, vagy legalábbis megérdemelt volna egy kurta lábjegyzetet a legelső "Rotpunt"-ok valamelyikében, mint az egyik korai csatlakozási kérel-münk az Európa Házhoz.

További bedványokat 1987-ben sikerült szerkesz-tenünk. A sort a kecskehegyi "Zoknis út" nyitotta meg, majd a "Jin-Jang" folytatta. S a jelenlegi tizedik cikkely alcíme: "Utópia"

Az alábbiakban egy kis irodalomjegyzék követke-zik. Ajánlom a leendő titánoknak a malak utópiáit, ha kedvük szottyán egy könnyed "délutáni flangálásra" (Idézet egy európai szerzőtől, de vajon kitől?)

Kecskehegy

Zoknis út IX Rövid, áthajló fal, nagy dinamók.

1. Cser Zoltán felsővel.1987.

Ismétlések: Tiboldi András, kötél nélkül!

Pele IX ⁺ Boulder, kissé áthajló falon,
masasságproblémák

1. Cser Zoltán, 1987.

Ismétlések: Kangyal András.

Utópia direkt X Pillanatsnyillag a legnehezebb
előlmászott út

1. Cser Zoltán, 1989 alsóbiztosítással az
eredeti kétséges állapotú nittekkell!

Isméltlések: Babcsán Gábor, felsővel

Popocatepetl X Rövid erősen áthajló fal,
maximális nyúlások

1. Cser Zoltán, 1989 felsőbiztosítással

Isméltlések: -

Ezüsthegy

Gyikvér X Egy spekulatív boulder után egy
igényes fal /IX -/.

1. Ravadits Kornél, 1989, kötélnélkül!

Isméltlések: Cser Zoltán, alsóval

Kőkapu

Lélekbúvár X Sok nehéz mászómozdulat a földközeli
áthajláson.

1. Kangyal András, 1988

Isméltlések: Babcsán Gábor

Fekete Mágia X Időigényes tetőmászás

1. Babcsán Gábor 1990.

Kétágúhegy

Jin-Jang IX⁺ Erősen áthajló fal. Kitartáspróba.

1. Babcsán Gábor, 1987

Ismérlések: Dietmar Proske, Kangyal András, Ravadits Kornél, Tiboldi András /alsóbiztosításokkal/

Hámor

Amerikai tető X⁻ Egy dinamikus probléma

1. Babcsán Gábor, 1988 felsővel és két részletben

Ismérlések: -

Fehérkő

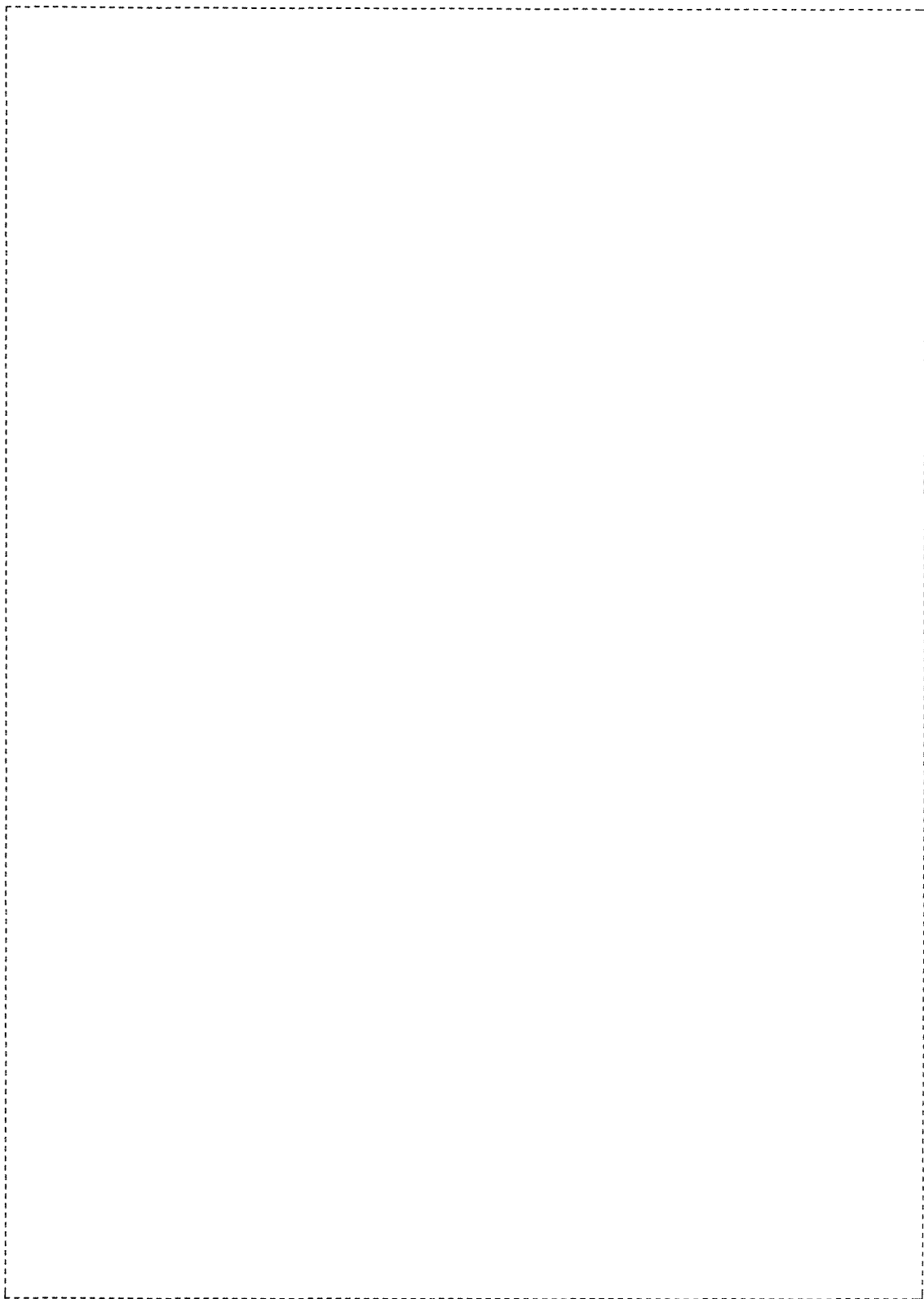
Vendetta IX Technikás fal.

1. Ravadits Kornél, Cser és Tiboldi, 1989. Kro5

Umma-Gumma X⁻ Szintúgy mint az előbbi

1. Ravadits Kornél, 1989

Ismérlések: Cser Zoltán /alsóbiztosítással/

Így másztok Ti....

Jávor csúcs

Attila, Walter, Gábor és Szabolcs
egy gondtalan havas-sziklás nappalon,
csillagos éjszakán és tarka hajnalon
meditál azon: a Himalája szebb
és hidegebb lehet-e vajon?

Katalin -platni

Vigyázz komám, egy nap a világ!
S még hátadra süt a Nap, ügyesen
forgasd tenyeredet és talpadat!

A skót jégtől a teremlézésig

Jégben úszik két áttetsző bogár,
egyik szopja a nyelvét,
másik lehetetlen lenne már

Bantu dal

Sivatagban áll
az égigérő nád
Arra jár a Kibo
a tetejére száll

Keskeny lelke elszáll
és elhamvad a nád
Szomorú a Kibo
a felhők fején áll

Aconcaqua

Két eftéeskás fregatt
csitt-csatt dirr-durr ágyúszó
két zsák arannyal behajózott
a távoli Ámerikába

majd csupasz seggel
hazaúsztak a tengerészek
mert nem sikerült senkinek
a hegy nevét kimondania

Nobody

jön mászik mint a gép
háta haragszik állat
aranyló fürt és zenél

nagyszerű meg egyszerű
lép fog áll és mozdul
mind
láthatja ő ez biztos Ő

Lebensweg Xa

Az úton lohol négy király
egy király elmarad

lohol tovább három király
egy király elmarad

lohol most két király
egy király elmarad

lohol hát egy király
egy király elmarad

szitkozódva forog-lobog az út
úzve egymagát tovább

Északi FAL

A zermatti kőoroszlán felhőket pipál.
Oldalában magyar legény zokniba kakál.

Remeték

Te Han! - szólt Tengri,
a két Jóbarát.
Oké Tengri. - hagyta rá Han.

Így másztok Ti....

Szóval Han? -fűzte a szót
Tengri boldogan...
Igy társalgott a két jóbarát még órákig tovább.

Látod-e...

Látod-e Ecsém azt az órjás hegyet ott,
mely a horinzotot nyomja súlyával erőssen?
Annak tetejére léptem fel Én!

Himalája

Először a fák, a lombok
majd a sebzett földre
szomjasan boruló rét
tűnik el madárral, virággal.

Marad a kő-görcs, a jég-nedv,
a felhő-homlok,
ezek a szélső házak,
csupa fénylő nagy súly-

de ezek is elillannak, mint a kámfor
fölfelé

Az FTSK Ka-land utazási iroda ajánlatai '91

Kilimanjaro - Mount Kenya

Magashegyi túra 5000 m-es szint elérésével
+ Szafari az Amboseli Nemzeti Parkban

Időpont: 1991. január 10 -február 5.

Irányár: 150.000.-Ft

Alternatív sízés. Régi stílus új lendület: TELEMARK

Januártól márciusig 6 napos tanfolyamok Ausztriában

a Bergprofil-Alpinschule Graz oktatóival. Felszerelés-kölcsönzés (a programárban foglaltatik), félpanziós ellátás, kedvezményes felszerelésvásár.

Irányár: 22.500.-Ft

Extrém jégmászó tanfolyam

- befagyott vízeséseken Ausztria -Rudolphs hütte (gyakorlott hegymászóknak ajánlott) félpanziós ellátás.

Időpont: február 17-23-ig

Irányár: 23.000.-Ft

Középázsia Tien-Shan hegység

Síalpinista túra 4-5000 m-es csúcsok között.

Időpont: március 16-24-ig

Irányár: 50.000.-Ft.

Sítúra a Radnai havasokban (Észak-Erdély)

Alpin, telemark vagy sífutóléc használatával. 0905

időpont: február 23- március 2-ig

irányár: 8.500.-Ft

Húsvéti sífutás a Spitzbergákon

Csavargás északon a jegesmedvék földjén.

időpont: március 29-április 11-ig

irányár: 55.000.-Ft

Kóborlás Indiában

Delhi -Taj Mahal -Fatepur Szikri - Benarez -
Katmandu

Betekintés a hindu és budhista álmvilágba.

időpont: április -16 napszervezés alatt

irányár: 85.000.-Ft

Kamcsatka

Petropavlovszk környéki vulkánok és a
Gejzirek völgye

időpont: május 26 - június 8-ig

irányár: 65.000.-Ft

